

Niet meer kussen

Leeuwarder Courant

In het werk van Jean-Philippe Toussaint gebeurt meestal niet veel, zo op het eerste gezicht. Je schrikt dan ook als de eerste zin in 'Liefde bedrijven' buitengewoon heftig is. „Ik had een flesje laten vullen met zoutzuur, en ik droeg het permanent bij me, met het idee ooit iemand de vloeistof in zijn smoel te gooien." Iedere lezer zal dan recht op in zijn stoel zitten en tot het einde van de roman in spanning zitten of de hoofdpersoon werkelijk de moed heeft.

De ik-verteller zit samen met zijn vriendin Marie in Tokio. De liefde is tanende. Terwijl zij in een museum haar modecreaties gaat tentoonstellen, is hij alleen meegekomen om haar te vergezellen. In de onpersoonlijke omgeving van de hotelkamer, de onbekende miljoenenstad Tokio en het hypermoderne, door tientallen camera's bewaakte museum zoeken de geliefden vooral houvast bij elkaar.

Die verlaten omgevingen weet Toussaint goed in het verhaal in te passen. In een prachtige scène gaat de man dwalen in het hotel, tot hij uiteindelijk op de zevenentwintigste verdieping terechtkomt bij het zwembad. Er is niemand, het is nacht en door het grote raam ziet hij Tokio voor zich uitgestrekt liggen. Het water doet denken „aan gesmolten lood, kwikzilver of lava, en het leek wel of het daar altijd zo stil had gelegen, op tweehonderd meter boven de zeespiegel". Later blijkt Marie hem gezien te hebben voor het raam, terwijl ze beneden voor het hotel omhoogkeek. De afstand kan niet groter zijn.

Wie Toussaint een beetje kent, weet dat er geen schokkende gebeurtenissen plaatsvinden. In 'Liefde bedrijven' wil de man opeens Marie niet meer kussen. Alhoewel hij denkt dat dat niet betekent dat hij haar nooit meer wil kussen, begint daar de crisis in de relatie. Er is niets heftigs voorgevallen, er is geen slaande ruzie geweest, nee, hij wil haar opeens niet meer kussen.

Toch zit je continu met het zweet in de handen. Je weet dat de hoofdpersoon met zoutzuur rondloopt, maar dat is slechts een schrijverskunstje om de spanning erin te houden. De spanning zit tussen de regels. Je bent voortdurend alert op een minieme verandering in de verhouding. Elk gebaar of elke gedachte kan van belang zijn. Alsof je een schaakspel volgt waarvan je geen zet over het hoofd mag zien. Dat is het knappe van Toussaint. En dat flesje is aan het eind leeg.

COEN PEPPELENBOS

JEAN-PHILIPPE TOUSSAINT: Liefde bedrijven. Vertaald door Marianne Kaas. Bert Bakker, Amsterdam, 155 blz, 14,95.